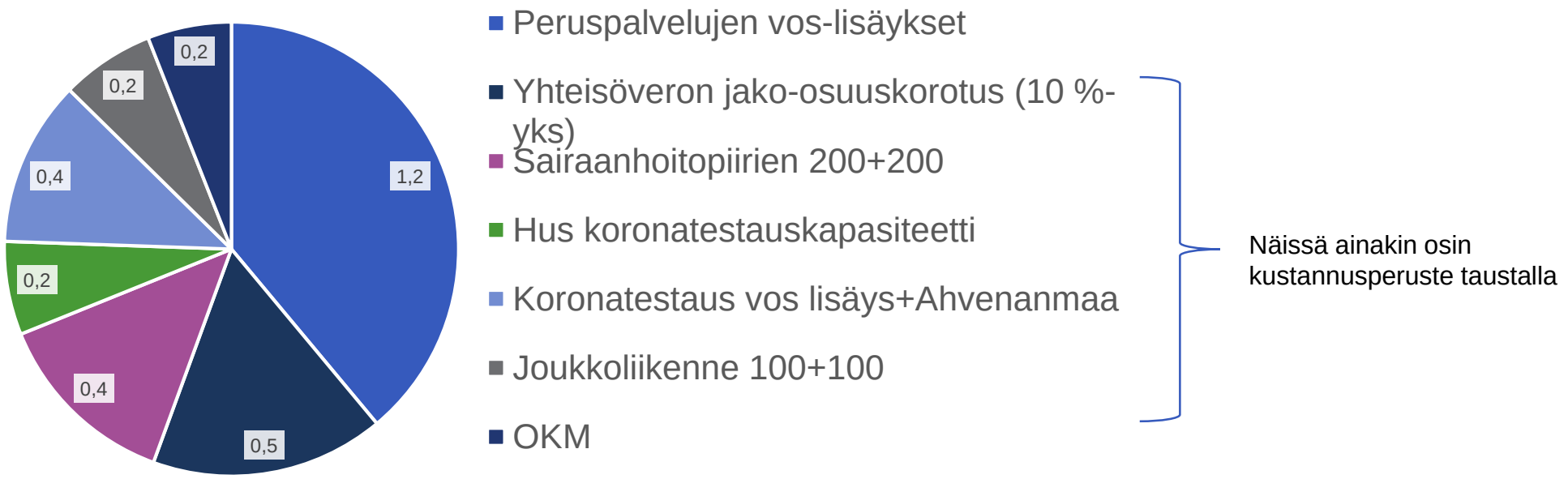
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 192/2020 vp
LTAE7 ja kuntatalous

Kunta- ja terveysjaosto 5.11.2020
Teema: 28.90

Kunnille osoitetaan tukea koronavirustilanteessa yhteensä noin 3 mrd. € vuonna 2020

Lisäksi useita euromääräisesti pienempiä, enemmän elvytysluonteisia, tukia STM, OKM, LVM, YM ja TEM hallinnonaloilla

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Joista LTAE7 lisäyksiä

(suluissa lisäykset muualla kuin VM hallinnonalalla)

- Koronaviruksen testauksen ja jäljittämisen kustannukset 355 milj.
  - 350 kuntien kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen
  - (5 milj. Ahvenanmaalle STM momentilta)
- Sairaanhoitopiireille 200 milj.
  - Jakotapa sama kuin edellisen 200:n jaossa. (4/5 asukasmäärä ja 1/5 tehohoitovuorokaudet, vuodeosastovuorokaudet ja koronatestit)
- (koronvirustilanteesta johtuvat taide- ja kulttuurialan tulonmenetykset 23 milj. → näistä kunnille arvioidaan kohdistuvan 3,7 milj.)
- (Julkisen henkilöliikenteen 111 milj. joista 100 milj. kunnille)
- **Kaikki lisäykset määräaikaisia!**

Kuntien peruspalvelujen vos-lisäyksestä tarkemmin

Summassa on mukana sekä haavoittuvimmassa olevien maskijakelun kustannukset sekä opiskelijoiden ja koululaisten maskit

- 350 milj. osalta kaksivaiheinen laskentatapa
  - Ensimmäisessä vaiheessa lasketaan, minkä verran summasta kohdistuu millekin sairaanhoitopiirille annettujen testien perusteella
  - Toisessa vaiheessa summa jaetaan sairaanhoitopiirin sisällä kuntien asukasmäärän perusteella
- 400 jaetaan seuraavasti
  - 267 milj. euroa kunnallisveron jako-osuuksien suhteessa
  - 128,7 milj. asukasmäärän perusteella
  - 4,3 milj. 13-15 v asukkaiden perusteella (koululaisten ja opiskelijoiden maskikustannukset)

Paljonko kustannuksia/tulojen menetyksiä syntyikään/syntyykään kuntatalouteen 2020

Kustannuksista kaksi tietoa*.

1. Tilastokeskus toimintakulut q2 2020 vs q2 2019
   - Kunnat +0,2%
   - Kuntayhtymät +1,1%
2. Kuntaliitto tammi-elokuu 20 vs 2019
   - Kuntien sote-nettokustannukset +3,8%
   - ESH menot +2,0%
   - Lukemat kertovat siitä, että vaikka korona on aiheuttanut lisäkustannuksia, kunnat ovat sopeuttaneet muita menojaan esim. kysynnän vähentyessä

- Erilaisissa kyselyissä kunnat/shpiirit/kuntaliitto ovat arvioineet koronakustannukset huomattavasti suuremmiksi
- Kuntien 2021 talousarvioehdotuksissa sote-menojen kasvu on 2020 ja 2021 maltillista

Tulojen menetykset?

- Verokertymät lievässä kasvussa
- Lokakuun tilanteen perusteella tehty kasvuarvio kuntien koko vuoden ansio- ja pääomatulojen verojen **kasvusta** on 600 – 640 miljoonaa
  - Tästä noin 2/3 aiheutuu vuoden 2019 ”häiriöistä”, todellinen kasvu lienee n. 200 miljoonaa
- Myös yhteisöverot hivenen plussalla
  - johtuen veroprosentin 10 prosenttiyksikön nostosta
- Kiinteistöverot 2 % kasvussa (pl. kiinteistöverouudistuksesta aiheutuva rytmimuutos, joka voi siirtää osan tämän vuoden kertymästä ensi vuodelle)
- Menetyksiä myös muilla hallinnonaloilla

Yhteenveto

- Yhteisöveron tipahtaminen kompensoitiin täysimääräisesti
- HUS testauskapasiteetin laajentaminen kompensoitiin täysimääräisesti
- Sairaanhoitopiirien arvioidut lisäkustannukset (noin 500 miljoonaa) kompensoidaan 80 %:sti
- Koska kunnat saavat koronatestaukseen kuluneet rahansa täysimääräisesti (noin 300 miljoonaa), samoin yhteisöveron alenema kompensoidaan, koronatukipaketti kunnille käytännössä ylikompensoi kunnille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä
- Kuntatalousohjelman (lokakuu 2020) painelaskelman perusteella eri tunnusluvuista voidaan arvioida, että kuntatalouden tila kohenee yli miljardilla 2020, sillä oletuksella, ettei loppuvuonna tule yllätyksiä
- Ensi vuodelle on budjetoitu 1,4 mrd koronakustannusten kompensointi + 570 milj. yhteisöveron korotus + 280 milj. kunta-vos lisäys+ 20 milj. harkinnanvaraisten valtionosuuksien lisäys +30 milj. testausteknologia +30 milj. rajanylityspaikkojen terveysvalvonnan kustannuksiin
  + lähivuosiksi sitouduttu poliittisesti 450 miljoonan euron hoitovelan purkamiseen
- Huolena on, että kuntatalouden rakenteellinen alijäämä, joka oli olemassa jo ennen koronakriisiä, jopa pahenee tukitoimien myötä, vaikka hetkellisesti tilanne helpottuu tukipakettien ansiosta